

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О. Б. Жильцов

2016 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ЗВУКОРЕЖИСУРИ

Галузь знань – 0202 «Мистецтво»

Напрямок підготовки – 6.020204 «Музичне мистецтво»

Додаткова спеціалізація –

«Режисура мультимедійних проєктів у музичному мистецтві»

Освітній рівень – перший (бакалаврський)

(на базі повної загальної середньої освіти)

Інститут мистецтв

2015 – 2016 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.

Заступник директора з науково-методичної

та навчальної роботи

А.О. Таранник

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА	
Ідентифікаційний код 02136554	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма №	0259
(підпис)	(прізвище, ініціали)
« »	20 р.

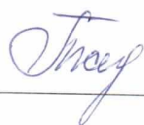
Робоча програма навчальної дисципліни «Основи звукорежисури» для студентів галузі знань 0202 «Мистецтво» напряму підготовки 6.020204 «Музичне мистецтво» додаткової спеціалізації «Режисура мультимедійних проектів у музичному мистецтві» першого (бакалаврського) освітнього рівня на базі повної загальної середньої освіти.

Розробник:

Салан Катерина Олександрівна, старший викладач кафедри інструментально-виконавської майстерності Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри інструментально-виконавської майстерності Інституту мистецтв
Протокол від 13 січня 2016 року № 5.

Завідувач кафедри інструментально-
виконавської майстерності

Т.М. Пляченко

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	4
СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
I. Опис предмета навчальної дисципліни.....	6
II. Тематичний план навчальної дисципліни.....	7
III. Програма навчальної дисципліни.....	8
IV. Навчально-методична карта дисципліни.....	10
V. Завдання для самостійної роботи.....	11
VI. Система поточного та підсумкового контролю.....	11
VII. Методи навчання.....	12
VIII. Методичне і технічне забезпечення курсу	12
IX. Рекомендована література.....	13
Основна.....	13
Додаткова.....	14
Електронні ресурси.....	15

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Однією із профілюючих дисциплін для майбутніх бакалаврів музичного мистецтва, які здобувають додаткову кваліфікацію «Режисер мультимедійних проєктів у музичному мистецтві», є «Основи звукорежисури». Засвоєння цього навчального курсу дає змогу студентам опанувати знання технологію звукорежисури, необхідну для концертної та студійної роботи, набути практичний досвід відповідної діяльності з метою перенесення специфіки її підготовки в подальшу роботу.

Робоча програма навчального курсу «Основи звукорежисури» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів відповідно до навчального плану галузі знань 0202 «Мистецтво» напряму підготовки 6.020204 «Музичне мистецтво» на базі повної загальної середньої освіти.

У програмі визначено:

- обсяг теоретичних знань і практичних умінь, які мають опанувати студенти, що здобувають додаткову кваліфікацію «Режисер мультимедійних проєктів у музичному мистецтві» відповідно до освітньої програми підготовки бакалавра музичного мистецтва;
- групи компетенцій, необхідних для роботи бакалавра музичного мистецтва як звукорежисера;
- розподіл навчального матеріалу за модулями (змістовими модулями) та академічного часу для його засвоєння;
- форми й види навчальної діяльності студентів у процесі засвоєння навчального курсу;
- необхідне методичне забезпечення та систему оцінювання навчальних досягнень студентів.

Мета викладання дисципліни – опанування студентами технології звукорежисури.

Завдання навчального курсу:

- формування у студентів комплексу науково-методичних знань і практичних прийомів роботи із звукопідсилюючою технікою, засобами запису та відтворення звуку;
- професійна підготовка бакалавра в галузі звукорежисури музично-виховних шкільних заходів;
- оволодіння специфікою роботи із звукопідсилюючою апаратурою, уміннями обрати необхідну конфігурацію техніки, уміннями працювати в студії звукозапису;

- формування готовності до роботи із звуковою технікою під час музично-театральних заходів;

- ознайомлення із сучасними вітчизняними і зарубіжними технологіями та використання технічних засобів звукорежисури у навчальному процесі.

У процесі засвоєння навчального курсу «Основи звукорежисури» майбутні вчителі музичного мистецтва мають опанувати такі фахові та загальні **компетентності**:

- *інформаційну* (здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел для розгляду конкретних питань, пов'язаних викладанням музичного мистецтва; здатність до ефективного використання інформаційних технологій у соціальній та професійній діяльності);

- *музично-інформаційну і технологічну* (здатність до самостійного пошуку музичного матеріалу в мережі Інтернет, репертуарних збірках, навчально-методичних посібниках; спроможність застосовувати на практиці знання з основ комп'ютерного аранжування; володіння технологією елементарного звукозапису; уміння працювати з мікрофоном, звукопідсилювальною та звуковідтворювальною апаратурою);

- *науково-дослідницьку* (здатність виконувати навчально-дослідні завдання на основі аналітико-синтетичної мисленнєвої діяльності; володіння науково-дослідними методами відповідно до фахового спрямування; обізнаність в особливостях проектної діяльності, готовність до її реалізації; критична обізнаність та інтелектуальна чесність; здатність до нестандартних рішень типових задач і здатність вирішувати нестандартні завдання);

- *самоосвітню* (здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку; спрямованість на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізацію; прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху).

Міждисциплінарна взаємодія. Засвоєння курсу «Основи звукорежисури» передбачає інтеграцію знань, умінь і навичок з таких дисциплін: історія музики; основи мультимедійного інструментознавства; музично-інформаційні технології.

На вивчення курсу «Основи звукорежисури» навчальним планом відведено 108 годин. Із них 36 год. – на поточний навчальний рік: 6 годин – лекційних занять, 8 год. – практичних, 2 год. – модульний контроль, 20 год. – самостійна робота студентів.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ЗВУКОРЕЖИСУРИ»

Курс	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: на III курсі – 1</p> <p>Кількість змістових модулів: на III курсі – 1</p> <p>Загальна кількість годин: 108</p> <p>кількість годин на поточний рік: 36</p> <p>Кількість годин на тиждень: 1</p>	<p>Галузь знань: 0202 «Мистецтво»</p> <p>Напрямок підготовки: 6.020204 «Музичне мистецтво»</p> <p>Додаткова спеціалізація: «Режисура мультимедійних проєктів у музичному мистецтві»</p> <p>Освітній рівень – перший (бакалаврський)</p>	<p>Дисципліна додаткової спеціалізації</p> <p>Рік підготовки: III. Семестр: VI</p> <p>Аудиторні заняття: 14 годин (лекції – 6 годин, практичні – 8 годин)</p> <p>Модульний контроль – 2 години</p> <p>Самостійна робота: 20 годин</p>

**II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ ЗВУКОРЕЖИСУРИ»**

VI семестр

№ теми	Назви теоретичних/практичних розділів	Кількість годин					
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Самостійна робота	Модульний контроль
Змістовий модуль 1 Звук. Фізичні характеристики звуку. Акустика.							
1.1	Предмет, мета та завдання курсу. Звук. Від зародження до сприйняття.	6	2	2		4	
1.2	Основи стереофонії	14	6	2		8	
1.3	Гучність та динаміка звуку. Основи теорії звуковисотності. Тембр.	14	6	2	8	8	
	МКР	2					2
Разом		36	14	6	8	20	2

III. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ЗВУКОРЕЖИСУРИ»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Звук. Фізичні характеристики звуку. Акустика.

Тема 1.1. Предмет, мета та завдання курсу. Звук. Від зародження до сприйняття. (2 год.)

Фізичні характеристики звуку. Звукова хвиля. Види звукових хвиль. Частота звуку. Амплітуда звукової хвилі. Фази звукової хвилі.

Література основна: 1.5, 1.3, 1.4, 1.5.

Література додаткова: 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.6, 2.7, 2.8, 2.10, 2.12, 2.17, 2.18.

Електронні ресурси: 3.1, 3.4, 3.7, 3.8.

Тема 1.2. Основи стереофонії (2 год.)

Звукова панорама. Фонограма відрізняється від оригінального образу розміром, об'ємною побудовою, балансом звуків. Головна причина різниці у сприйнятті між «живим» та «відтвореним» звуком криється в особливостях локалізації людиною джерел звуку. За цієї причини для розуміння процесу перетворення акустичного звуку в електроакустичний не обійтися без з'ясування природи здібності людини орієнтуватися у просторі за допомогою слуху.

Теорія, що описує властивості слуху, поділяється на дві частини.

В першій аналізуються особливості моноурального сприйняття звуку.

В другій бінауральне сприйняття, основане на додаванні потоків інформації від двох слухових підсистем (лівого та правого вуха). Найбільш важливими для бінаурального злиття є звуки з частотою нижче 1500 Гц.

Література основна: 1.4, 1.5.

Література додаткова: 2.1, 2.2, 2.3, 2.8, 2.4, 2.6, 2.7, 2.8, 2.9, 2.11, 2.13, 2.17.

Електронні ресурси: 3.5, 3.7, 3.8.

Тема 1.3. Гучність та динаміка звуку. Основи теорії звуковисотності. Тембр. (2 год.)

Звуковий тиск Як і будь-який інший, звуковий тиск вимірюється в Паскалях (Па). Сила звуку. Звуковий тиск і сила звуку перебувають у квадратичній залежності. Сила звуку вимірюється у ватах/квадратний сантиметр (Вт/кв.см). Поріг чутності. Больовий поріг. Поняття децибел. Динамічний діапазон слуху. Частотний діапазон слуху.

Практичне заняття 1: Можливості корекції тембру. (8 год.)

Література основна: 1.2, 1.5, 1.3.

Література додаткова: 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.7, 2.9, 2.10, 2.11, 2.13, 2.18.

Електронні ресурси: 3.2, 3.4, 3.7, 3.8.

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ**Змістовий модуль 1****Практичне заняття 1: Можливості корекції тембру. (8 год.)**

1. Виконання практичної роботи
2. Вправи на розвиток звукорежисерських навичок.
3. Перевірка результатів

Література основна: 1.5, 1.3, 1.4, 1.5.

Література додаткова: 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.6, 2.7, 2.8, 2.10, 2.12, 2.17, 2.18.

Електронні ресурси: 3.1, 3.4, 3.7, 3.8.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**VI семестр**

Види навчальної діяльності	Кількість одиниць	Кількість балів за одиницю	Усього балів
Відвідування лекцій	3	1	3
Відвідування практичних занять	4	1	4
Робота на практичних заняттях	4	10	40
Самостійна робота студентів	3	5	15
МКР	1	25	25
Загальна кількість балів за VI семестр			87

IV. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ЗВУКОРЕЖИСУРИ»

VI семестр – 36 год.: лекції – 6 год., практичні заняття – 8 год., самостійна робота – 20 год., модульний контроль – 2 год.

VI семестр			
Змістовий модуль 1			
Звук. Фізичні характеристики звуку. Акустика			
87 балів			
№ заняття	1	2	3
Теми лекцій	Предмет, мета та завдання курсу. Звук. Від зародження до сприйняття.	Основи стереофонії	Гучність та динаміка звуку. Основи теорії звуковисотності. Тембр.
Бали	1	1	1
№ заняття			1 – 4
Теми практичних занять			Можливості корекції тембру.
Бали			40+4
Самостійна робота	5 балів	5 балів	5 балів
Види поточного контр.	Модульна контрольна робота – 25 балів		
Усього:	Усього за VI семестр – 87 балів (без урахування коефіцієнта)		

V. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль та теми курсу	Зміст завдання	Академічний контроль	Год.	Бали
<i>Змістовний модуль 1.</i>				
Тема 1.1. Предмет, мета та завдання курсу. Звук. Від зародження до сприйняття.	Опрацювання літератури.	Контроль на практичному занятті	4	5
Тема 1.2. Основи стереофонії	Опрацювання літератури. Підбір навушників.	Контроль на практичному занятті	8	5
Тема 1.3. Гучність та динаміка звуку. Основи теорії звуковисотності. Тембр.	Опрацювання літератури.	Контроль на практичному занятті	8	5
Разом			20	15

VI. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Навчальні досягнення з дисципліни «Основи звукорежисури» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, в якій зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення в національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у таблиці.

У процесі оцінювання навчальних робіт застосовуються такі методи:

- **Усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда.
- **Практичного контролю:** озвучування музичних заходів.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульної контрольної

роботи. Виконання модульних контрольних робіт передбачає виконання творчих завдань щодо сценарної діяльності майбутнього фахівця.

Модульний контроль знань здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля. Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

**Розподіл балів за темами змістових модулів,
що присвоюються студентіві упродовж вивчення навчального курсу
«Основи звукорежисури»**

VI семестр

Змістовий модуль 1 (лекційні заняття + практичні заняття + самостійна робота)			МКР
Тема 1.1	Тема 1.2	Тема 1.3	25
6	6	50	
87 балів			
Усього за VI семестр – 87 балів (без урахування коефіцієнта)			

VII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- *словесний* (викладення основних положень навчального курсу);
- *ілюстративний* (показ викладачем методів і прийомів);
- *ілюстративно-словесний* (поєднання викладачем пояснень з ілюстрацією прийомів);
- *репродуктивний* (відтворення студентами прийомів, проілюстрованих викладачем);
- *репродуктивно-варіативний* (поєднання студентом запропонованих викладачем прийомів з іншими формами й методами звукорежисерської діяльності);

- *креативний, творчий* (створення студентами оригінальних варіантів інтерпретації музичних творів; нестандартний підхід до розв’язання сценічних ситуацій; опанування навичок імпровізації);
- *проблемно-пошуковий* (самостійний пошук студентом засобів і способів розв’язання проблемних ситуацій у процесі виконання навчальних завдань);
- *проектуювання* (розроблення авторського звукорежисерського проекту музичного твору; підготовка ІНТР з обраної теми);
- *модельювання* (імітація в навчальному процесі педагогічних ситуацій і професійної діяльності аранжувальника);
- *педагогічний аналіз* (формування у студентів навичок самоаналізу і самокоригування своїх педагогічних і музично-виконавських дій);
- *інтеграції* (акумуляція і синтез знань з різних фахових дисциплін у процесі педагогічної та інструментально-виконавської діяльності).

VIII. МЕТОДИЧНЕ І ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- робоча навчальна програма;
- опорні конспекти лекцій;
- навчальні посібники;
- засоби підсумкового контролю;
- комп’ютери;
- sound-карта зовнішня;
- комплекти звукопідсилювальної апаратури (мікшерський пульт, підсилювач, акустичні колонки, комутація);
- мікрофони (динамічні, конденсаторні) для студійної та сценічної роботи;
- монітори студійні:
 - далекого спектру дії;
 - ближнього спектру дії
- МІДІ-клавіатури.

X. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Землинский Л. Как подготовиться к записи в студии // Музыкальное оборудование, 1995.-№ 9.-С. 20-24. 52.
2. Перельман Я. И. Занимательная физика. М.: Наука. – 1986. – 272с.
3. Петелин Р.Ю., Петелин Ю.В. Секреты мастерства. 2-е изд., перераб. и доп. СПб: БХВ-Санкт-Петербург, Арлит, 2003. – 686 с.

4. Петелин Р.Ю., Петелин Ю.В. Персональный оркестр... в персональном компьютере. СПб.: Полигон, –1997. – 280 с.
5. Рагс Ю.Н. Акустические знания в системе музыкального образования: очерки. – Рязань: Литература М, – 2010. – 324 с.

Додаткова:

6. Гаранян Г. Аранжировка для инструментальных и вокально-инструментальных ансамблей.– М.: Музыка, – 1992. – 223 с.
7. Дубровский И. М., Егоров Б.В., Рябошапка К.П. Справочник по физике. К.: Наукова думка. – 1986. – 556 с.
8. Землинский Л. Методы электронного синтеза // MusicBox, 1998. – № 2, – С. 79-83.
9. Землинский Л. Первые шаги // MusicBox, 1997. –№ 4.– С. 66 - 67.
- 10.КенцлТ. Форматы файлов Internet. СПб.: Питер,– 1997.–320 с. 5.
- 11.Медведев Е.В., Трусова В. Nuendo 3 для музыкантов. Секреты виртуального звука. БХВ-Петербург, –2004.–448 с.
- 12.Петелин Р.Ю., Петелин Ю.В. SakewalkSONAR. Запись песни в домашней студии. СПб: БХВ-Петербург, –2006. –608 с.
- 13.Петелин Р.Ю., Петелин Ю.В. Sonar. Секретымастерства. СПб: БХВ-Санкт-Петербург, Арлит, –2002. – 656 с.
- 14.Петелин Р.Ю., Петелин Ю.В. Звуковая студия в РС. СПб: "ВНУ-Санкт-Петербург", –1998. – 240 с.
- 15.Петелин Р.Ю., Петелин Ю.В. Музыкальный компьютер для гитариста. Серия "Мастер". СПб.: БХВ-Петербург,–2004. – 496 с.
- 16.Петелин Р.Ю., Петелин Ю.В. Sakewalk SONAR7 ProducerEdition. Запись и редактирование музыки. СПб.: БХВ-Петербург, 2008. – 880 с.
- 17.Петелин Р.Ю., Петелин Ю.В. Adobe Audition. Обработка звука для цифрового видео. Серия "Мастер медиа". СПб.: БХВ-Петербург, – 2004. – 400 с.
- 18.Севашко А.В. Звукорежиссура и запись фонограмм. Профессиональное руководство. – М.: Додэка ХХІ, Альтекс, – 2007. –432 с
- 19.Симаненков Д. Из аналога в цифру и обратно: немного теории... // Компьютерра, 1998. – № 30-31. – С. 22 - 27.
- 20.Симаненков Д. Компрессия звуковых данных // Компьютерра, 1998. –№ 32. – С. 25-28.
- 21.Хэрли Д. Джаз-рок. Аранжировка для клавишных инструментов СПб.: ГИД, 2002.– 53 с.

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

- 3.1. <http://www.musicnotes.com/>
- 3.2. <http://anastasia-arkh.livejournal.com/2595.html>
- 3.3. <http://www.mari.kiev.ua/05.htm>
- 3.4. <http://www.membrana.ru/themes/music/?page=1>
- 3.5. <http://www.franko.lviv.ua/mediaeco/zurnal/indexukr.htm>
- 3.6. <http://intkonf.org/stolyarchuk-li-vikoristannya-kompyuternih-tehnologiy-na-urokah-muziki/>
- 3.7. <http://www.art-education.ru/otd-basic-muzyka.html#Публикации>
- 3.8. <http://www.muzelectron.ru/08kiosk.html>
- 3.9. <http://www.artandscienceofsound.com/>
- 3.10. <http://www.yamahamusicsoft.com/en/category/Digital+Books/product/1168059?currency=USD>
- 3.11. <http://www.jososoftware.dk/yamaha/software.htm>
- 3.12. <http://debbiecavalier.berkleemusicblogs.com/>
- 3.13. <http://www.futureofmusicbook.com/2009/10/google-to-release-music-search-service/>
- 3.14. <http://www.berkleemusic.com/school/certificates/master>
- 3.15. <http://vultrix.com/post/841779538/guitar-hero-drums-as-a-real-drum-kit>
- 3.16. http://www.youtube.com/watch?v=9Fbk2s_WCHU
- 3.17. http://en.wikipedia.org/wiki/Electronic_musical_instrument
- 3.18. http://en.wikipedia.org/wiki/Open_Sound_Control

Примітка: рекомендовану літературу можна знайти у Національній бібліотеці України ім. В.І.Вернадського та в інтернет-ресурсах.